

Veldhoven

Kadernota 2020

Versie 1.0

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Veldhoven. Meer weten over Veldhoven?

Kijk op onze website www.veldhoven.nl.

Heeft u vragen of opmerkingen? Mail naar gemeente@veldhoven.nl of bel naar 14 040.

Bezoekadres: Meiveld 1, 5501 KA Veldhoven

Postadres: postbus 10101, 5500 GA Veldhoven

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Alle cijfers onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
1.1	FUNCTIE VAN EEN KADERNOTA	4
1.2	LEESWIJZER	5
2	BELEIDSKADERS	6
2.1	INLEIDING	6
2.2	PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING.....	6
2.3	PROGRAMMA 1 VEILIGHEID.....	7
2.4	PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT.....	8
2.5	PROGRAMMA 3 ECONOMIE.....	9
2.6	PROGRAMMA 4 ONDERWIJS	9
2.7	PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	10
2.8	PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN.....	11
2.9	PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	13
2.10	PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING ...	13
3	BELEIDSONTWIKKELINGEN	15
3.1	INLEIDING	15
3.2	PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING.....	15
3.3	PROGRAMMA 1 VEILIGHEID.....	15
3.4	PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	16
3.5	PROGRAMMA 3 ECONOMIE.....	16
3.6	PROGRAMMA 4 ONDERWIJS	16
3.7	PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	17
3.8	PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN.....	17
3.9	PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	19
3.10	PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING ...	19
4	FINANCIËLE KADERS	20
4.1	INLEIDING	20
4.2	FINANCIËLE BELEIDSKADERS.....	20
4.3	FINANCIËLE BEGROTINGSKADERS	20
4.3.1	Begrotingsevenwicht en sluitende begroting	21
4.3.2	Loon-, prijs- en volume index	21
4.3.3	Jaarschijf 2023	22
4.3.4	Samenvatting begrotingskaders	22
4.4	OVERIGE FINANCIËLE BIJSTELLINGEN.....	23
4.4.1	Actualisatie rente(percentage).....	23
4.4.2	Actualisatie kostentoe rekening	23
4.4.3	Kostendekkende tarieven.....	23
4.4.4	Tussentijdse raadsbesluiten	23

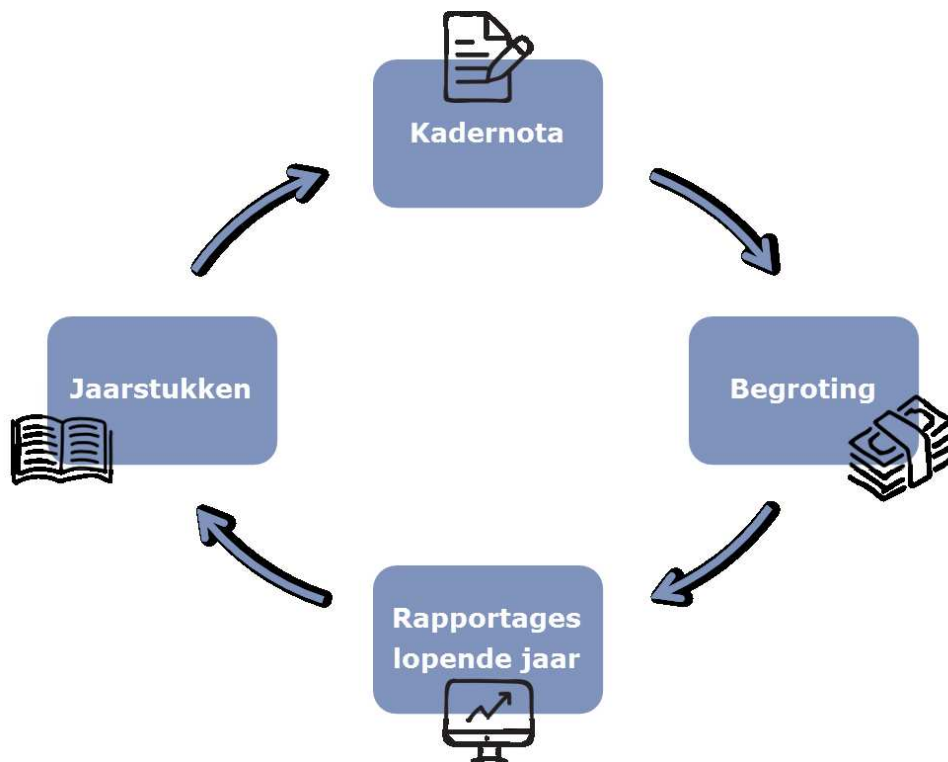
KADERNOTA 2020 GEMEENTE VELDHOVEN

1 Inleiding

1.1 Functie van een Kadernota

Hierbij bieden wij u de kadernota 2020 (voorheen voorjaarsnota) van de gemeente Veldhoven aan. Met dit document worden de beleidsmatige en financiële kaders vastgelegd voor de komende jaren. Hierdoor wordt een basis gelegd voor de programmabegroting 2020-2023.

De kadernota 2020 is het beginstuk van de planning en control cyclus 2020. Dit document bevat de beleidsmatige en financiële kaders die we bij de begroting verder invullen en uitwerken. Bij de begroting 2020 zal integrale besluitvorming plaatsvinden over deze uitwerking.

T.o.v. de nota P&C cyclus 2014 zijn binnen de P&C-cyclus de 4 kwartaalrapportages vervangen door een drietal bestuursrapportages over het lopende jaar. Op basis van de bestuursrapportages 2020 kunnen besluiten worden genomen. Hierbij kan gedacht worden aan het overhevelen van middelen en bijstelling van kaders, ambities, prestaties en middelen. Deze worden direct verwerkt en kunnen ook een meerjarig effect hebben.

De jaarstukken 2020 is het slotdocument binnen de P&C-cyclus 2020. De verantwoording en conclusies uit deze jaarstukken worden vervolgens weer gebruikt als input voor de volgende kadernota (kaders bijstellen).

1.2 Leeswijzer

Allereerst wordt in hoofdstuk 2 op programmaniveau de kaderstelling (doelen, activiteiten plus meetindicatoren) geactualiseerd.

In het derde hoofdstuk wordt een aantal beleidsmatige ontwikkelingen beschreven die een verdere uitwerking krijgen in de begroting 2020. Eén van de beleidsontwikkelingen is het maatregelenpakket bereikbaarheid de Run. Afgesproken is om bij deze kadernota de (financiële) besluitvorming aan uw raad voor te leggen. Dit wordt verwerkt in een apart raadsvoorstel.

In het vierde hoofdstuk worden de financiële kaders voor de begroting 2020 gepresenteerd. Nieuw in deze kadernota (t.o.v. de vorige voorjaarsnota) is dat er geen financieel perspectief wordt gegeven. Noch van het saldo, noch van de reservepositie. De afgelopen jaren is gebleken dat de doorrekening in de voorjaarsnota geen realistisch beeld geeft als zijnde een financieel startpunt voor de begroting. Het perspectief bevat niet de financiële uitwerking van alle financiële kaders en ook niet o.a. de meicirculaire en 2^e bestuursrapportage (voorheen 2^e kwartaalrapportage). Daarom is de voorjaarsnota geëvolueerd tot een kadernota. Hiermee wordt de raad beter gefaciliteerd om een inhoudelijke beleidsmatige discussie te voeren over de kaders.

2 Beleidskaders

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de kaderstelling per programma voor de begroting 2020 gepresenteerd. Het coalitieprogramma en het bestaand beleid vormen de basis voor kaderstelling en doelstellingen. De doelstellingen die betrekking hadden op het verleden (b.v. 2019) zijn geactualiseerd naar de toekomst. De verplichte meetindicatoren (op basis van BBV) worden per programma in een aparte tabel weergegeven.

2.2 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

	Veldhovense doelen en activiteiten	Meetindicatoren
1	<p>Samenspraak</p> <p>Ieder samenspraakproces wordt geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluaties dienen gelijk aan of hoger dan een score van 7 te zijn.</p>	<p>Aantal maal dat samenspraak in opdracht van de Raad per jaar wordt toegepast</p> <p>Uitkomst van evaluaties samenspraakproces</p>
2	<p>Toegankelijkheid van informatie</p> <p>Klanttevredenheid over toegankelijkheid score "eens" of "zeer eens" > 65%</p> <p>Meting vindt plaats zowel in de publieksruimte van het gemeentehuis (vanaf juni 2017 score gem. 8,1) als via de website (2017 score gem. 7,4)</p> <p>De website beschikt over een toegankelijkheidsverklaring</p>	<p>Score klanttevredenheid betreffende toegankelijkheid</p>
3	<p>Meldingen</p> <p>De gemeente ontvangt van inwoners, verenigingen en bedrijven meldingen, waarbij een snelle en begrijpelijke terugkoppeling van deze meldingen nodig is.</p> <p>Wij willen dat de melders meer tevreden zijn over de wijze van afhandeling. We streven naar een Klanttevredenheid over de meldingen score "eens" of "zeer eens" > 65%</p>	<p>Resultaat metingen score klanttevredenheid over meldingen</p>
4	<p>Woonlasten</p> <p>Ons uitgangspunt is dat de woonlasten in Veldhoven tot de laagste 25% van alle Nederlandse gemeenten blijft behoren.</p>	<p>Als indicator zal worden gekeken naar de plaats die Veldhoven inneemt op de lijst van de woonlasten per gemeente van de COELO-atlas.</p>

	BBV voorgeschreven doelen en activiteiten	Meetindicatoren
5	<p>a. Formatie</p> <p>b. Bezetting</p> <p>c. Apparaatskosten</p> <p>d. Externe inhuur</p> <p>e. Overhead</p>	<p>a. Fte per 1.000 inwoners</p> <p>b. Fte per 1.000 inwoners</p> <p>c. Per inwoner</p> <p>d. Externe inhuur als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen</p> <p>e. Overhead als % van totale lasten</p>

2.3 Programma 1 Veiligheid

	Veldhovense doelen en activiteiten	Meetindicatoren
1.	<p>High Impact Crimes/incidenten Het voorkomen en bestrijden van woninginbraken, winkeldiefstallen, geweldsincidenten, vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Woninginbraken: Aantal pogingen en voltooide woninginbraken met 10% verminderen t.o.v. 2018 2. Geweld: Daling aantal geweldsmisdrijven met 10% t.o.v. 2018 3. Winkeldiefstallen: Daling van het aantal winkeldiefstallen met 10% t.o.v. 2018 4. Vernielingen/beschadigingen: daling van het aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte met 10% t.o.v. 2018 	<p>Politiecijfers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal (poging tot) woninginbraken/diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners* 2. Aantal geweldincidenten per 1.000 inwoners* 3. Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners* 4. Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners*
2.	<p>Personen met verward gedrag Het signaleren, voorkomen en bestrijden van veiligheidsincidenten door personen met verward gedrag in samenwerking met ketenpartners.</p>	<p>Politiecijfers: het aantal meldingen personen met verward gedrag per 1.000 inwoners*</p>
3	<p>Problematische jeugd(groepen) Het samen met ketenpartners voorkomen en aanpakken van problematische jeugdgroepen en risicojeugd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal incidenten jeugdoverlast met 10% verminderen t.o.v. 2018 2. Aantal criminele jeugdgroepen tot nul terugdringen 3. Aantal verwijzingen Halt 4. Harde kern jongeren 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Politiecijfers: incidenten jeugdoverlast 2. Politiecijfers: Aantal criminele jeugdgroepen 3. Cijfers bureau Halt: Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren* 4. Cijfers Nationale politie: Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners*

* Dit zijn BBV-indicatoren (wettelijk verplicht)

2.4 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Veldhovense doelen en activiteiten		Meetindicatoren
1	Fietsgebruik woon-werk Stimuleren door goede verbinding tussen bedrijventerreinen Run en High Tech Campus (slowlane). Start aanleg in 2020.	Gestart met aanleg fietsverbinding.
2	Kruising Nieuwstraat-Kromstraat Aanpak verkeerssituatie na afronding Zilverbaan Onderzoek naar de verkeerssituatie van de kruising ter verbetering van de verkeersveiligheid is afgerond. 1. Eventueel uitvoeren van maatregelen in 2020.	1. Realisatie aanpassing gereed.
3	Verlichting verlengde Heerbaan / Oersebaan Aanleg verlichting fietspad Onderzoek naar Flora en Fauna is afgerond. 1 Eventueel realisatie verlichting in 2020.	1. Realisatie aanleg gereed.
4	Doorstroming Kempenbaan (Oost en West) De bereikbaarheid verbeteren voor de Run en de rest van Veldhoven. 1. West: Ontwerp wordt verder uitgewerkt. 2. Oost: Ontwerp wordt verder uitgewerkt en bestemmingsprocedure wordt afgerond.	1. Ontwerp wordt verder uitgewerkt. Start realisatie onder voorbehoud van een onherroepelijk bestemmingsplan . 2. Afgerond ontwerp -en bestemmingsplantraject.
5	Parkeren City Centrum Herijken betaald parkeren om te komen tot een aantrekkelijker winkelklimaat en ter voorkoming leegstand. Onderzoek naar mogelijkheden is afgerond. 1.Uiteindelijke oplossingsrichting kiezen en implementeren in 2020.	1. Implementatie van de gekozen oplossingsrichting.
6	Eindhoven Airport Er is duidelijkheid over een totaalpakket aan maatregelen waarmee de luchthaven vanaf 2020 kan door ontwikkelen. 1. Gecontroleerde groei Eindhoven Airport 2. Vliegvenster handhaven op basistijden 3. Inzetten op bekendmaken compenserende maatregelen	1 t/m 3. Betrokken zijn bij de regionale samenwerking van gemeenten rondom de luchthaven en totaalpakket aan maatregelen monitoren.

BBV voorgeschreven doelen en activiteiten Inzicht in verkeersongevallen		Meetindicatoren
7	Inzichten in ziekenhuisopname na een verkeersongeval met een voertuig en inzicht hebben in verkeersongevallen met een gewonde fietser. 1. Aantal ongevallen met letsel (voertuig en fiets) 2018: 22 (13,3%) 2. Aantal ongevallen materieel (voertuig en fiets) 2018: 140 (84,9%) 3. Aantal dodelijke ongevallen (voertuig en fiets) 2018: 3 (1,81%)	1. % letsel/gewonden 2. % met uitsluitend materiele schade 3. % met dodelijke afloop

2.5 Programma 3 Economie

Veldhovense doelen en activiteiten		Meetindicatoren
1 Ondernemersimago Ondernemers waarderen ons ondernemersklimaat met minstens een 7		Cijfer ondernemersklimaat Waarstaatjegemeente.nl
2 Bedrijventerreinen 1. De Run is aantrekkelijk voor high tech (maak-)industrie en (innovatieve) health. 2. Habraken is aantrekkelijk voor circulaire bedrijvigheid		1. Mutatie aantal bedrijven op de Run uit de doelgroep 2. Mutatie aantal circulaire bedrijven

BBV voorgeschreven doelen en activiteiten		Meetindicatoren
3 Werkgelegenheid Arbeid is zo min mogelijk een beperkende factor voor ontwikkeling van het bedrijfsleven in Veldhoven.		a. Aantal gevestigde bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 65 jaar b. % functiemenging

2.6 Programma 4 Onderwijs

Veldhovense doelen en activiteiten		Meetindicatoren
1 Huisvesting onderwijs Goede huisvesting voor alle scholen in redelijke nabijheid van hun leerlingen. Er wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde IHP, door het opstellen van afzonderlijke projectplannen..		Aantal projectplannen.
3 Uitvoering integrale kadernota jeugd "Focus op alle jeugd" Samen met de partners binnen het jeugdbeleid wordt de uitvoering van de gezamenlijk gedragen nota opgepakt. Gezamenlijk ontwikkelen wij activiteiten die we iedere twee jaar evalueren.		Evaluatie activiteiten in 2020 en 2022
4 Taalverwerving/beheersing Nadrukkelijke aandacht voor achterstandsleerlingen en sturing op taalverwerving/beheersing van (nieuwe) Veldhovenaren. We voeren een heroriëntatie uit op de huidige rol bij het (digi)taalhuis en streven een doelgroepbereik na van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) hoger dan 95%.		% doelgroepbereik VVE

	BBV voorgeschreven doelen en activiteiten	Meetindicatoren
5	Veldhoven voert actief beleid om absoluut schoolverzuim zoveel mogelijk terug te dringen	Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen
6	Veldhoven voert actief beleid om relatief schoolverzuim zoveel mogelijk terug te dringen	Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen
7	Veldhoven voert actief beleid om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen	% vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) van deelnemers aan het VO en MBO onderwijs

2.7 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

	Veldhovense doelen en activiteiten	Meetindicatoren
1	Groenonderhoud en zwerfafval Continue aandacht voor verwijderen zwerfvuil en onderhoud groenvoorzieningen onder andere door bewustwordingsacties. In 2020 voeren wij 4 bewustwordingsacties uit.	Aantal bewustwordingsacties.
2	Veldhoven Beweegt! Uitvoering geven aan de visie en realisatie van het uitvoeringsprogramma 'Veldhoven Beweegt'. Er wordt een beweegcoach aangesteld voor stimuleren senioren sport, jong volwassenen en aangepast sporten.	1. Aanwezigheid beweegcoach 2. Aantal activiteiten senioren sport, jong volwassenen en aangepast sporten.
3	Zwembad Realisatie nieuw zwembad in het Centrumgebied ten zuiden van de sporthal. Wij streven naar realisatie en ingebruikneming van het zwembad in 2021.	Start bouw zwembad.
4	Veldhovens festival Er vindt in Veldhoven jaarlijks een gratis toegankelijk meerdaags cultureel festival plaats, dat door de gemeente ondersteund wordt.	Jaarlijks cultureel festival.

	BBV voorgeschreven doelen en activiteiten	Meetindicatoren
5	Afname % niet sporters Een afname van het % niet sporters met 5% in 2020	% niet sporters

2.8 Programma 6 Sociaal Domein

	Veldhovense doelen en activiteiten	Meetindicatoren
1.	<p>Klanttevredenheid</p> <p>We meten jaarlijks de klanttevredenheid van onze cliënten op de terreinen van Werk en Inkomen, Schulddienstverlening, Maatschappelijke Ondersteuning en Specialistische jeugdzorg.</p> <p>We streven naar een minimaal gemiddeld rapportcijfer van 7,5 per vakgebied.</p>	Rapportcijfer
2.	<p>Schulddienstverlening</p> <p>Inwoners met problematische schulden worden geholpen met het verminderen van de schuld dan wel het voorkomen van nieuwe schulden.</p> <p>Wij streven naar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een toename van het aantal trajecten budgetcoaching en budgetbeheer vanuit de gemeente tov 2018 2. het terugdringen van het beroep op bewindvoering tov 2018 3. een toename van het aantal geslaagde schuldregelingen tov 2018 	<ol style="list-style-type: none"> 1. het aantal personen met budgetbeheer en/of budgetbeheer vanuit gemeente 2. aantal toekenningen bewindvoering 3. het aantal geslaagde schuldregelingen
3.	<p>Cliëntondersteuning</p> <p>Vergroten bekendheid onafhankelijke cliëntondersteuning</p> <p>Wij streven naar een toename van de bekendheid onder Wmo-clieñten over de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning tot minimaal 50% (2017: 36%)</p>	Percentage bekendheid onder Wmo-clieñten over de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning
4.	<p>Informele ondersteuning</p> <p>Informele ondersteuning heeft een belangrijk aandeel in het langer zelfstandig thuis blijven wonen.</p> <p>Wij streven er naar dat minimaal 20% van de Wmo-clieñten naast ondersteuning vanuit de gemeente andere vormen van ondersteuning regelt (2017: 20%)</p>	Percentage van de Wmo-clieñten dat naast ondersteuning vanuit de gemeente andere vormen van ondersteuning regelt
5.	<p>Kwaliteit van leven</p> <p>Inwoners ervaren positieve effecten door ontvangen ondersteuning.</p> <p>Wij streven er naar dat minimaal 75% van de Wmo-clieñten verbetering in de kwaliteit van leven ervaart (2017: 75%)</p>	Percentage van de Wmo-clieñten dat verbetering in de kwaliteit van leven ervaart

BBV voorgeschreven doelen en activiteiten	Meetindicatoren
<p>6. Jeugdzorg Jongeren hebben recht om zich in een veilige omgeving te kunnen ontwikkelen. We streven naar een verschuiving van de inzet van specialistische jeugdhulp naar lichte pedagogische jeugdhulp en ondersteuning.</p> <p>We streven naar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een afname van het aantal jongeren met (specialistische) jeugdhulp t.o.v. 2018 2. een afname van het aantal jongeren met een delict t.o.v. 2018 3. een afname van het aantal jongeren met jeugdbescherming t.o.v. 2018 4. een afname van het aantal jongeren in de jeugdreclassering t.o.v. 2018 	<ol style="list-style-type: none"> 1. het aantal jongeren met (specialistische) jeugdhulp 2. het aantal jongeren met een delict 3. het aantal jongeren met jeugdbescherming 4. het aantal jongeren in de jeugdreclassering
<p>7. Inclusieve arbeidsmarkt We werken toe naar een inclusieve arbeidsmarkt waar zoveel mogelijk mensen vanuit de Participatiewet betaald werk verrichten zodat inwoners zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien.</p> <p>Wij streven naar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een toename van de werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking 2. een afname van het aantal werkloze jongeren tussen 16 en 22 jaar 3. een toename van het aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar 4. 45 personen, die werkzaam zijn met loonkostensubsidie 5. het uitstromen van 75 uitkeringsgerechtigden naar werk 6. ≥ 15 lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners (15-64 jaar) 7. het verminderen van het aantal personen met een bijstandsuitkering tot ≤ 20 personen per 10.000 inwoners 	<ol style="list-style-type: none"> 1. % van de werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking 2. % werkloze jongeren 16 t/m 22 jaar 3. Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar 4. Aantal inwoners dat aan het werk is met loonkostensubsidie (niet verplicht) 5. Aantal uitkeringsgerechtigden dat volledig uitstroom naar betaalde baan (niet Verplicht) 6. Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15-64 jaar 7. Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000.
<p>8. Minimabeleid Inwoners met een minimum inkomen maken gebruik van meedoenregeling</p> <p>Wij streven naar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. > 400 toekenningen in 2019 2. < 4 % kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin 	<ol style="list-style-type: none"> 1. aantal toekenningen (niet verplicht) 2. % kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin
<p>9. Maatwerkarrangementen Wij streven er naar dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo gelijk blijft ten opzichte van 2018 (2.626 geregistreerde Wmo-clieënten ten opzichte van 44.925 inwoners; 585 cliënten per 10.000 inwoners).</p>	Aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners

2.9 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Veldhovense doelen en activiteiten		Meetindicatoren
1	Volksgezondheid De uitvoering van taken van de Wet Publieke Gezondheid wordt gedaan door de GGD. Wij geven uitvoering aan het Lokaal Gezondheidsbeleid. We monitoren via het jaarverslag van de GGD.	Uitgevoerde taken
2	Actueel laadpalenbeleid Het lokale laadpalenbeleid afgestemd houden op de landelijke ontwikkelingen en de groei van het elektrische wagenpark.	Groei van het aantal openbare laadpalen

BBV voorgeschreven doelen en activiteiten		Meetindicatoren
3	Onderzoek naar kansen voor en uitvoeren van verdere reductie van huishoudelijk afval per inwoner naar 100 kilo (incl. Milieustraat) in 2020 en 30 kilo in 2030. (peil 2018: 128,5 kg/inw incl. Milieustraat).	Kg huishoudelijk afval per inwoner (incl. Milieustraat)
4	Stimuleren dat het percentage hernieuwbare energie hoger wordt.	% hernieuwbare elektriciteit

2.10 Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Veldhovense doelen en activiteiten		Meetindicatoren
1	Omgevingswet In 2020 wordt de Omgevingswet geïmplementeerd met de daarbij behorende aanpassingen van systemen, processen en werkzaamheden.	Implementatie per 31-12-2020
2	Zilverackers De realisatie van Huysackers vindt plaats in de periode 2018-2020.	Aantal woningen
3	Woningcorporaties Waarborgen van een goed functionerende sociale huurwoningenmarkt in Veldhoven. Prestatieafspraken worden met de woningcorporaties gemaakt.	Actuele prestatieafspraken
4	Starters Verbeteren van de mogelijkheden voor starters in koop en huur.	Uitgevoerde maatregelen

BBV voorgeschreven doelen en activiteiten		Meetindicatoren
5	<p>Woningbouwprogramma</p> <p>Sturing op kwalitatieve naast kwantitatieve aspecten van het woningbouwprogramma om gevolg te geven aan de uitgangspunten en doelgroepen uit de Woonvisie 2016. In 2020 worden de doelgroepen en het hierop afgestemde woningbouwprogramma gemonitord en wordt de woonvisie geactualiseerd.</p>	Het aandeel sociale woningvoorraad (huur) bedraagt bij nieuwbouw minimaal 22% van het totaal (gedifferentieerd over de wijken).
6	<p>Regionaal bouwperspectief</p> <p>Veldhoven bouwt in overeenstemming met demografische ontwikkelingen en marktvraag en stemt af met de regio. Ook wordt de kwaliteit van de woningbouwlocaties regionaal beoordeeld en op elkaar afgestemd.</p>	<p>a. Demografische druk (CBS): De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.</p> <p>b. De woningbouwplanning wordt jaarlijks in kaart gebracht.</p> <p>c. Nieuw gebouwde woningen (BAG): Gerealiseerde woningen</p>
7	<p>WOZ-waarde</p> <p>De WOZ-waarde als grondslag voor de berekening van de onroerende zaakbelasting (onderdeel woonlasten).</p>	Gemiddelde WOZ waarde per woning bedraagt 276 (x € 1.000), peildatum 1-1-2017.
8	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden. 2019: € 553,69	gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden.
9	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden. 2019: € 615,58	gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden.

3 Beleidsontwikkelingen

3.1 Inleiding

Hier wordt per programma een aantal specifieke beleidsontwikkelingen per programma toegelicht. Deze ontwikkelingen worden in de begroting verder uitgewerkt.

3.2 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Geen beleidsontwikkelingen.

3.3 Programma 1 Veiligheid

Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGGZ)

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGGZ) wordt per 1 januari 2020 ingevoerd als vervanger van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). De nieuwe wet regelt de voorwaarden voor zorg en eventuele opname bij psychische problemen. Voor de gemeente is er sprake van beleidsmatige en organisatorische veranderingen, o.a. voor de positie van de burgemeester. Verder geven we uitwerking aan de aanbevelingen uit het rapport Toezicht Sociaal Domein en experimenten met het concept van wijk-GGD-er.

Veilige Publieke Taak

Medewerkers van onze gemeente worden regelmatig geconfronteerd met een vorm van agressie bij het uitoefenen van hun taak. Dit kan ook politieke ambtsdragers zoals raadsleden, wethouder en de burgemeester overkomen. Het is onacceptabel dat de maatschappelijke omgeving zich intimiderend, bedreigend of zelfs gewelddadig gedraagt. Dit gedrag heeft een ondermijnend effect op de werking van de overheid en de uitvoering van overheidstaken. Gemeente Veldhoven spreekt zich krachtig uit tegen elke vorm van intimidatie of bedreiging. Het protocol 'normoverschrijdend gedrag en agressie' wordt steviger nageleefd, waarbij sanctiemaatregelen als het opschorten en/of staken van dienstverlening wordt ingezet.

Regionale samenwerking ondermijning en Kempen Interventie Team

Samen met de gemeenten in het basisteam De Kempen werken wij samen aan een gecoördineerde aanpak van ondermijnende criminaliteit. Door intensiever samen te werken wordt voorkomen dat criminaliteit zich verplaatst van de ene gemeente naar de ander. We investeren in een regionale projectleider voor ondermijning. Prioritering wordt bepaald door actualiteit van thema's als drugs- en hennepeteelt, mensenhandel, huisvesting migranten, etc. en beschikbaarheid van capaciteit en budget.

Integrale aanpak ROMA

Veldhoven kent een verhoudingsgewijs grote populatie Roma. De circa 60 gezinnen vormen over het algemeen een kwetsbare groep, met een groot aandeel aan de onderkant van de sociaal-maatschappelijke ladder. Veldhoven is partner in een landelijk platform voor gemeenten om kennis en ervaringen uit te wisselen. In de verdere uitwerking kiezen wij voor een integrale aanpak met aandacht voor de woonomgeving, zorg en welzijn, onderwijs en scholing, criminaliteit en weerbaarheid. We kijken naar

landelijke en Europese wetgeving en werken samen met onze partners aan de lokale uitwerking.

School en Veiligheid

Veiligheid in en rondom de school ontstaat door intensieve samenwerking tussen school, gemeente en politie. Stichting School en Veiligheid helpt onze gemeente met de aanpak van sociale veiligheid rondom scholen. De zorg voor en veiligheid van onze scholieren is de primaire focus. We gaan aan de slag met de uitwerking van het convenant. Op basis van een probleemanalyse en een visie werken wij aan een maatwerk aanpak voor kinderen die extra aandacht vragen op onderwijs, zorg of veiligheid.

3.4 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Maatregelenpakket bereikbaarheid De Run

Om bedrijventerrein De Run aantrekkelijk te houden voor high tech (maak)industrie en health zijn er maatregelen nodig op het gebied van mobiliteit en infrastructuur. Dit vraagt om een integrale aanpak op lokaal, regionaal en nationaal niveau. In december 2018 hebben de gemeenten Veldhoven en Eindhoven, provincie Noord-Brabant, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en ASML een intentieovereenkomst gesloten voor een breed pakket aan bereikbaarheidsmaatregelen voor korte, middellange en lange termijn. Deze intentieovereenkomst is uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst met concrete afspraken over de uitvoering hiervan inclusief verdeling van de kosten. In een separaat voorstel wordt een en ander ter besluitvorming aan de raad voorgelegd..

3.5 Programma 3 Economie

Geen beleidsontwikkelingen.

3.6 Programma 4 Onderwijs

Huisvesting Onderwijs

Op basis van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs zal in 2020 helder worden op welke eigentijdse wijze invulling kan worden gegeven aan de onderwijsbehoefte in het uitbreidingsgebied Zilverackers. Daarbij bestaat vanuit de gemeente de nadrukkelijke voorkeur dat wordt gekeken naar vernieuwende vormen van onderwijs, waarbij internationalisering een duidelijke rol speelt.

Nota Jeugd

Samen met de partners uit het jeugdveld wordt nadere invulling gegeven aan de uitvoering van de integrale kadernota jeugd "Focus op alle jeugd". De aandacht gaat daarbij uit naar het bevorderen van de positieve en beschermende factoren, vergroten van de weerbaarheid van kinderen en het sterk houden (en waar nodig versterken) van de basis waar elke jeugdige gebruik van maakt. In 2020 vindt oplevering plaats van de uitkomsten van het onderzoek naar het preventie ondersteuningsaanbod binnen Veldhoven. Hieruit zal blijken op welke onderdelen dit aangepast/aangevuld dient te worden om een zo compleet mogelijk aanbod in het voorliggend veld te hebben. Nadrukkelijk wordt daarbij ingestoken op het vergroten van de weerbaarheid bij

kinderen/jongeren en het voorkomen van de negatieve gevolgen van echtscheiding en kindermishandeling. De focuspunten uit de kadernota worden vertaald naar de nieuw op te stellen budgetafspraken met alle verenigingen en instellingen die met jeugd werken voor de periode 2021 en verder.

3.7 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Viering 100 jaar Veldhoven

In 2020 is het programma rond voor de feestelijke viering van het 100 jarig bestaan van Veldhoven in 2021.

3.8 Programma 6 Sociaal Domein

Regionale samenwerking

De regionale samenwerking geven we in 2020 een nieuwe impuls met een dienstverleningsovereenkomst voor inkoop van specialistische jeugdzorg. We zetten in op de best passende zorg voor onze inwoners en professioneel contractmanagement met de aanbieders van deze zorg. Dit is ook inzet bij de voorbereiding van de nieuwe regionale aanbesteding voor 2021 en verder.

We blijven permanente aandacht houden voor de betaalbaarheid. Voor zowel de uitvoering van de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet blijft de Rijksbijdrage onvoldoende om alle noodzakelijke zorg te kunnen leveren. Wij agenderen rechtstreeks, via de regionale samenwerking en de VNG het risico van de tekorten in het sociaal domein bij het kabinet en parlement.

Wij werken nauw samen met de buurgemeenten Best en Oirschot waar het gaat om het in gang zetten van de transformatie in het sociaal domein. Met de plannen voor de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang gaan wij aan de slag met de 14 regiogemeenten, waarbij we kijken naar 'lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'.

Met de gemeente Waalre verstevigen wij onze samenwerking op het gebied van werk en inkomen en schulddienstverlening. Inzet is dienstverlening dichtbij onze inwoners.

Schulddienstverlening

We verstevigen onze aanpak van schuldenproblematiek. Schuldenproblematiek zorgt voor veel stress en heeft een grote impact op het dagelijkse leven van onze inwoners. We geven in samenwerking met onze maatschappelijke partners uitvoering aan de nieuwe gemeentelijke nota schulddienstverlening. Extra focus wordt gelegd op de thema's preventie en vroegsignalering. Daarnaast gaan wij meer investeren in budgetcoaching. Deze aanpak vergroot de kans op een succesvolle uitstroom (van budgetbeheer) en verlaagt de kans op terugval in schulden. Ook trainen wij onze medewerkers in nieuwe methoden en technieken, zoals 'mobility mentoring'.

Inburgeringswet

Vanaf 2021 gaat de nieuwe Wet Inburgering in, waarbij gemeenten weer verantwoordelijk worden voor het aanbieden van inburgeringstrajecten aan mensen die zich in Nederland vestigen en hun inburgeringsexamen moeten behalen. In 2020 zetten wij de voorbereidingen in gang met aanbesteding en inkoop van de trajecten. Onze ervaringen met de social impact bond (SIB) gebruiken wij bij de nieuw vorm te geven

aanpak bij huisvesting, integratie, taalbeheersing, zorg en onderwijs en arbeidsmarkt. In regionaal verband verkennen we de mogelijkheden voor samenwerking, zowel met buurgemeenten als met de uitvoeringsorganisatie Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE).

Ook kijken we naar de rol van expats en hun partners en de hoe zij zich thuis voelen in de Veldhovense gemeenschap.

Herijking subsidiebeleid

Het gemeentelijke subsidieprogramma heeft een looptijd van 2017 t/m 2019 en is met een jaar verlengd tot en met 2020. Bij de vaststelling van het huidige programma is besloten om over te stappen naar een systematiek die uitgaat van het subsidiëren van activiteiten. Deze ingeslagen weg willen we voortzetten en verder verbeteren, hierbij nemen we de aanbevelingen uit de rapportage van het collegeonderzoek inzake subsidieverstrekking mee.

Nota Jeugd

Samen met de partners uit het jeugdveld wordt nadere invulling gegeven aan de uitvoering van de integrale kadernota jeugd "Focus op alle jeugd". Op basis van de beoogde resultaten op de vier pijlers uit de nota, zijn speerpunten gekozen die in 2020 worden opgepakt. Vergroten van de weerbaarheid van kinderen vormt een belangrijk speerpunt. In 2020 vindt oplevering plaats van de uitkomsten van het onderzoek naar het preventie ondersteuningsaanbod binnen Veldhoven. Op basis hiervan wordt het aanbod waar nodig aangepast/aangevuld zodat het aanbod in het voorliggend veld zo compleet mogelijk is. Tevens wordt ingestoken op het voorkomen van de negatieve gevolgen van echtscheiding en kindermishandeling. We sluiten daarvoor aan bij het regionaal project Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld Zuidoost Brabant. Om vroegsignalering te verbeteren wordt ingezet op intensivering van het signaleringssysteem Zorg voor jeugd. En er wordt uitvoering gegeven aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de aansluiting Passend Onderwijs-Jeugdhulp. Afspraken die moeten leiden tot een betere regiefunctie met betrekking tot casuïstiek en het stroomlijnen van een integrale kindbenadering vanuit onderwijs en jeugdhulp (zo zijn er duidelijke afspraken over contactpersonen en regievoering). Met betrekking tot overlastgevend jeugdgroepen en risicojeugd wordt uitvoering gegeven aan het hiervoor opgestelde actieplan. Tot slot worden de focuspunten uit de kadernota vertaald naar de nieuw op te stellen budgetafspraken met alle verenigingen en instellingen die met jeugd werken voor de periode 2021 en verder. Daarbij zijn de focuspunten preventie en voorliggend veld jeugd en ouderen leidend.

VN-verdrag voor mensen met een handicap

In 2020 wordt de lokale inclusieagenda opgesteld, waarmee we uitvoering geven aan het VN-verdrag voor mensen met een handicap. Doel is om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert en iedereen in Veldhoven mee kan doen.

We gaan hiervoor samen met partners, inwoners en ervaringsdeskundigen aan de slag om speerpunten voor de korte termijn en ambities voor de lange termijn te bepalen. De planning is dat in november 2020 de lokale inclusieagenda wordt vastgesteld.

3.9 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Energietransitie

Dit jaar wordt het nationale Klimaatakkoord gesloten. Dit is een uitwerking van de internationale afspraken in Parijs in 2015. Het Klimaatakkoord vraagt om een nieuwe manier van samenwerken van provincies, gemeenten, waterschappen, bedrijven, netbeheerders, maatschappelijke organisaties en burgers. Zij maken per regio gezamenlijk een RES. In de RES staan welke maatregelen in de regio voor nodig zijn om tot de afspraken uit het Klimaatakkoord te komen. Veldhoven werkt samen met de andere 20 gemeenten van de metropoolregio Eindhoven aan een RES. Deze RES zal in 2020 ter vaststelling aan de raden worden aangeboden. Daarnaast wordt gewerkt aan een lokale 'Veldhovense Energiestrategie'.

3.10 Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Woondeal

7 maart 2019 heeft het Stedelijk Gebied Eindhoven met de provincie Noord-Brabant en het ministerie van BZK een Woondeal gesloten. Deze Woondeal is aansluitend op de Brainport Nationale Actieagenda en gaat in op de versnellingsopgave ten aanzien van de woningbouwproductie, maar gaat ook over de werking van de woningmarkt, de plancapaciteit (de periode tot 2040) en integrale gebiedsontwikkeling.

De nu vastgelegde afspraken bieden Veldhoven de mogelijkheid om in de komende jaren meer nieuwbouw te realiseren dan op basis van de provinciale prognoses het geval was. Dit kan door projecten naar voren te halen in de tijd of door nieuwe projecten toe te voegen. Dit kan leiden tot een productie oplopend naar zo'n 400 woningen per jaar (i.p.v. de geplande 200 voor de komende jaren).

Omgevingswet en -visie

We zorgen dat de gemeente Veldhoven vanaf de inwerkingtreding (naar verwachting 1 januari 2021) kan werken binnen de kaders, volgens de doelstellingen en met de instrumenten van de wet. Om dit te bereiken is er veel werk te verzetten op het vlak van mens, (werk)processen, wettelijke instrumenten en ondersteunende systemen. Op al deze vlakken zijn in 2020 grote inspanningen nodig. Ook gaan we in 2020 aan de slag met de Omgevingsvisie; het document dat integraal en strategisch onze koers voor de leefomgeving bevat. Veldhoven werkt samen met de gemeenten Best en Waalre om de Omgevingswet te laten 'landen'. We gaan ervan uit dat dit voordeel oplevert. Desalniettemin houden we er rekening mee dat met de inspanningen om ons doel te realiseren, forse financiële investeringen gepaard gaan.

4 Financiële kaders

4.1 Inleiding

In de tweede paragraaf wordt kort stilgestaan bij de van toepassing zijnde financiële beleidskaders in de komende P&C-cyclus 2020 op basis van eerdere besluitvorming. Vervolgens worden de financiële begrotingskaders voor de begroting 2020 voorgesteld. Deze zijn nodig om een financieel meerjarenperspectief 2020-2023 te kunnen geven als startpunt bij de begroting 2020. Op basis van dit startpunt kunnen bij de begroting 2020 voorstellen van nieuw beleid of ombuigingsmaatregelen aan de raad worden voorgesteld. Ook van invloed op dit startpunt is een aantal overige financiële bijstellingen die tussen vaststelling van de kadernota en begroting zullen plaatsvinden (laatste paragraaf van dit hoofdstuk).

4.2 Financiële beleidskaders

De spelregels rondom financiële beheersing (control) zijn vastgelegd in de financiële beheersverordening. Deze verordening wordt verder uitgewerkt in een aantal (beleids)nota's:

- nota rentebeleid en -toerekening;
- nota activabeleid;
- nota reserves en voorzieningen;
- nota kostentoerekening;
- nota risicomangement en weerstandsvermogen;
- treasurystatuut;
- nota P&C cyclus 2014 aangevuld met wijziging dat van 4 kwartaalrapportages wordt overgegaan naar 3 bestuursrapportages (besluit kwartaalrapportage I-2019).

4.3 Financiële begrotingskaders

Naast (financieel) beleidsmatige kaders voor de komende begroting stellen we in de kadernota ook een aantal financiële begrotingskaders voor. Deze hebben betrekking op specifieke onderdelen van de begroting, zoals o.a. te hanteren percentages voor rente en loon- en prijsstijging en begrotingsevenwicht. Voor de uitwerking van de begroting is het van belang dat deze vooraf worden vastgesteld. We lichten ze hieronder toe.

4.3.1 *Begrotingsevenwicht en sluitende begroting*

Kader: De begroting 2020 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.

Meerjarig sluitende begroting en reservepositie

Een meerjarig sluitende begroting houdt in dat alle begrotingsjaren (2020 t/m 2023) een positief saldo (≥ 0) hebben. Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al deze jaren.

Reëel evenwicht

Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023. Dit houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Repressief toezicht Provincie

Ieder jaar besluit de provincie op grond van artikel 203 van de Gemeentewet of een gemeente onder repressief of preventief begrotingstoezicht valt. Op basis van een begrotingsscan wordt een toets uitgevoerd. Er is sprake van repressief toezicht wanneer er in het begrotingsjaar 2020 sprake is van structureel en reëel evenwicht. Ook is er sprake van repressief toezicht wanneer blijkt dat het begrotingsjaar 2020 niet/onvoldoende structureel en reëel in evenwicht is, maar het is wel voldoende aannemelijk dat uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wel structureel en reëel in evenwicht is of dat uit onderzoek blijkt dat er toch sprake is van structureel en reëel in evenwicht. Preventief toezicht volgt zodra geen sprake is van bovenstaande.

4.3.2 *Loon-, prijs- en volume index*

Indexatie is nodig om budgetten qua koopkracht op peil te houden. Het actualiseren van de indexatie heeft de volgende financiële consequenties.

Loonindex

Kader: De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.

Dit kader wordt continu gemonitord en indien noodzakelijk bij een tussentijdse rapportage bijgesteld. Voor de nieuwe jaarschijf 2023 betekent dit loonbudget 2023 = loonbudget 2022 plus 1,5%.

Prijsindex

Kader: De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het inflatiepercentage van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).

Eenmaal per jaar, bij de kadernota, wordt de prijsindex bijgesteld op basis van het Centraal economisch Plan van het CPB. De prijsindex wordt toegepast op de baten en

lasten uitgezonderd de loonkosten (eigen index) en een aantal specifieke baten en lasten die beschikken over een eigen indexering zoals huren, pachten, subsidies, rijksbijdragen etc. Deze index wordt tussentijds niet bijgesteld. De percentages uit het CEP 2019 zijn voor 2020 1,4% en vanaf 2021 tot en met 2023 1,5%. In de begroting van 2019 werd een prijsindex gebruikt voor de jaren 2019 tot en met 2022 van 2,1%.

Volume index

Kader: Er wordt een volume index (areaalindex) berekend op basis van de laatst vastgestelde woningbouwplanning t.o.v. de vorige woningbouwplanning.

Dit betreft onder meer (autonome) uitbreiding van het onderhoud aan wegen, straten, pleinen, groen, verlichting en dergelijke.

4.3.3 Jaarschijf 2023

Kader: Begrotingsjaar 2023 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2023 = 2022 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Een aantal budgetten die worden overgenomen van 2022 naar 2023 geven geen actueel beeld. Bijvoorbeeld, de financieringslasten (rente, afschrijving en aflossing) 2023 zijn niet actueel. Ook wordt de verwachte uitkering gemeentefonds voor de jaarschijf 2023 geactualiseerd. Tevens bevatten de bijstellingen uit kwartaalrapportage I-2019 en II-2019 andere cijfers 2023 t.o.v. 2022.

4.3.4 Samenvatting begrotingskaders

Onderwerp	Kader
Evenwichtig en sluitend	De begroting 2020 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.
Loonindex	De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.
Prijsindex	De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het inflatiepercentage van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).
Volume index	Er wordt een volume index (areaalindex) berekend op basis van de laatst vastgestelde woningbouwplanning t.o.v. de vorige woningbouwplanning.
Nieuwe jaarschijf	Begrotingsjaar 2023 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2023 = 2022 gecorrigeerd naar reële ramingen.

4.4 Overige financiële bijstellingen

In aanloop naar de begroting zijn naast de financiële begrotingskaders in de vorige paragraaf nog een aantal zaken van invloed op het startpunt van de begroting 2020.

4.4.1 Actualisatie rente(percentage)

In de nota rentebeleid en –toerekening is vastgelegd dat op basis van de bijgestelde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie de rentepercentages voor 2020-2023 worden geactualiseerd. De werkelijk betaalde rente die wordt gehanteerd om door te berekenen aan de bouwgrondexploitaties bedraagt 1,6%. Het omslagpercentage om het restant van de rente toe te rekenen aan de taakvelden bedraagt 1,0%. Indien nodig worden in aanloop naar de begroting (na bestuursrapportage II-2019 en actualisatie bouwgrondexploitaties) de rentepercentages nogmaals herrekend. Een aanpassing van deze rentepercentages is van invloed op het begrotingssaldo.

4.4.2 Actualisatie kostentoerekening

De effecten van een geactualiseerde kostentoerekening van loonkosten en overheadkosten naar taakvelden en projecten (investeringen en bge's) zijn nog niet financieel vertaald. Deze worden ook opgenomen in de begroting 2020.

4.4.3 Kostendekkende tarieven

Zodra alle financiële begrotingskaders financieel vertaald zijn en rente en kostentoerekening geactualiseerd zijn wordt in aanloop naar de begroting 2020 de nieuwe kostendekkende tarieven berekend. Het gaat om rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting en leges. Hier wordt op basis van eerdere besluitvorming 100% kostendekkendheid toegepast.

4.4.4 Tussentijdse raadsbesluiten

Tussen de vaststelling van deze kadernota en het opstellen van de begroting worden raadsbesluiten genomen met financiële consequenties. Bestuursrapportage II wordt nog door de raad vastgesteld en deze bevat ook consequenties voor de meerjarenbegroting 2020-2023. O.a. de meicirculaire wordt in deze rapportage opgenomen.